

Кучерявенко А.,
здобувач вищої освіти,
Полтавський національний педагогічний університет
імені В.Г. Короленка
(м. Полтава)

ВИВЧЕННЯ САКРАЛЬНИХ МОТИВІВ У ЖИВОПИСІ МАЙБУТНІМИ УЧИТЕЛЯМИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

На сучасному історичному етапі розвитку суспільства більшість традиційних ремесел і промислів втратили своє насамперед символічно-сакральне значення в повсякденному житті, а тому вживання предметів та об'єктів сакрального мистецтва представляється у вигляді сувенірної продукції або результату саморозвитку особистості. Аналізуючи сучасну освітню літературу, можна прослідкувати тенденцію повернення до того періоду, коли значення каталогу зводилося до копіювання та представлення найбільш успішних зразків, без пошукової роботи та чіткого розуміння суті композиційного рішення [1].

Водночас процес створення творів сакрального мистецтва є популярним у багатьох країнах світу. Аналізуючи видання, присвячені створенню ікон, які можна відзначити саме як навчальні або навчально-методичні, здебільшого процес опанування матеріалу спочатку базується на поступовому розвитку навичок, але без урахування великої кількості інших факторів – вікових, гендерних, рівневих, професійних. Є частина видань, котрі можна охарактеризувати як каталогові. У них пропонуються або готові ескізи і малюнки, або навіть готові вироби різного ступеня складності.

Але ми вважаємо, що будь-який сучасний освітній процес щодо опанування технологій виготовлення творів мистецтва повинен мати головну мету – формування справді творчого художника – майстра, здатного не лише копіювати зразки, але й самостійно, обдумано, естетично правильно та професійно вирішувати художньо-творчі завдання будь-якого рівня складності. І розробка сучасних актуальних посібників зі створення ікон є неможливою без

участі як педагогічних фахівців вищої професійної школи, а також вимагає обов'язкового контролю з боку майстрів.

Виходячи з вищевказаного та за результатами вивчення досвіду методики викладання образотворчого мистецтва, пропонуємо методичну розробку з досліджуваної теми, а саме тематичний план гуртка образотворчого мистецтва з вивчення сакральних мотивів у живописі для учнів 10 класу. Вивчення теми пропонується проводити 6 разів на півріччя, з поточним контролем знань у 1 та 2 півріччі та підсумковим контролем знань наприкінці року.

Для вивчення передбачено сім тем. Коротко охарактеризуємо кожен тему та розкриємо зміст практичних завдань, матеріали, необхідні на заняттях, а також орієнтовні твори для сприймання учнями.

Тема 1. Художня культура первісного суспільства.

Зміст практичних завдань передбачає: Ознайомлення з художньою культурою первісного суспільства. Виділення та пояснення сакральних мотивів в культурі первісного світу.

Матеріали: проектор, презентація «Культура первісного суспільства».

Орієнтовані твори для сприймання: Ознайомлення з творами сакрального первісного живопису шляхом віртуальних екскурсій до музеїв світу. Створення презентації до екскурсії (домашнє завдання).

Тема 2. Сакральне у творах митців давнього світу.

Зміст практичних завдань: Ознайомлення з релігійними мотивами в культурі давнього світу. Підготовка учнями презентацій (робота в групах) з тем «Культура Давнього Єгипту», «Культура Давнього Риму», «Культура Давньої Греції», «Культура Давньої Азії».

Матеріали: Проектор, презентації учнів, репродукції робіт з сакральними мотивами митців давнього світу.

Орієнтовані твори для сприймання: Перегляд серії відеофільмів «Культура та релігія Давнього світу»

Тема 3. Узагальнення знань з живопису древнього світу.

У змісті практичних завдань передбачено ознайомлення з матеріалознавчими аспектами сакрального живопису у Давньому світі, а також створення учнями власних творчих робіт, що відображають сакральні мотиви у Давньому світі.

Матеріали: Фарби (гуаш, масло, акрил), мастихіни, кисті, полотно відповідно до обраних матеріалів.

Орієнтовані твори для сприймання: Джон Раскін «Афіна: королева повітря». Боги Давнього Єгипту надягають корону на голову майбутньому фараонів.

Тема 4. Синтез релігії та мистецтва в живописі середньовіччя.

Зміст практичних завдань: Ознайомлення з основними рисами культури середніх віків. Актуалізація знань про творчість відомих митців епохи (Вікторина «Хто автор шедевр?»).

Матеріали: Твори живопису середніх віків. Презентація «Ікона в живописі середньовіччя».

Орієнтовані твори для сприймання: Альбом репродукцій «Ікона в живописі середньовіччя» (фонд обласної бібліотеки для дітей та молоді, відділ культури). Реферат про обрану репродукцію (домашнє завдання). Мадонна із Вевержи. 1350р., Дуччо ді Буонінсенья «Мадонна з немовлям», 1285р..

Тема 5. Трансформація сакрального в живописі Ренесансу.

Зміст практичних завдань: Презентація учнями доповідей «Живопис епохи Ренесансу». Робота з таблицею «Сакральні мотиви в живописі Середніх віків та Ренесансу».

Матеріали: Доповіді учнів, твори живопису епохи Відродження.

Орієнтовані твори для сприймання: Джотто. Поцілунок Юди. 1304-1306рр., «Ассунта» («Вознесіння») художник Тіціан Вечелліо, «Сікстинська Мадонна» художник Рафаель Санті.

Тема 6. Релігія в роботах митців Середньовіччя та Відродження.

Зміст практичних завдань: Узагальнення, систематизація та інтеграція знань учнів з історії та образотворчого мистецтва.

Матеріали: Твори живопису середніх віків та Відродження.

Орієнтовані твори для сприймання: Віртуальні екскурсії музеями світу.

1. Мистецтво Середньовіччя. Шедеври з зібрання Національної Галереї Умбрії

URL: <https://artguide.com/events/15458>

2. Увесь курс за 5 хвилин <https://arzamas.academy/materials/631>

Тема 7. Засідання культурологічного клубу з теми «Синтез релігії та мистецтва».

Зміст практичних завдань: Узагальнити знання учнів стосовно прояву сакрального в творах живопису від первісного етапу до епохи Відродження. Дискусія на тему «Вплив релігії на мистецтво». Виховувати зацікавленість до подальшого вивчення теми, самостійність в процесі становлення культурологічної компетенції старшокласників.

Матеріали: Твори мистецтва (роздруковані на кольоровому принтері), клей, ватман, маркер, ножиці.

Орієнтовані твори для сприймання: Створення та захист учнями проєктів на тему «Сакральне у мистецтві епох» (4 періоди – згідно рядів учнів у класі).

Отже, організуючи навчальний процес у системі загальної середньої та позашкільної освіти, учитель повинен ставити перед учнями творчі завдання, керуючись принципами проблемного навчання; надавати їм інформацію, необхідну для прийняття ними оптимальних рішень. Особиста зацікавленість учнів в отриманні навичок виготовлення творів сакрального мистецтва має бути обумовлена як матеріальними факторами та можливістю подальшого професійного зростання, так і художньо-естетичним рівнем виконуваних робіт.

Список використаної літератури

1. Ліфіщ Л. Що дозволяє стилістичний аналіз. *Мистецтвознавство*. № 4. 2019. С. 31 – 37.